

Εργαστηριακά σεμινάρια Φιλολόγων για το μάθημα
Αρχαία Ελληνικά Γ' τάξης, ΟΠΑΣ. Παραδείγματα
εφαρμογής: διδασκαλία και αξιολόγηση,
επισημάνσεις ΙΕΠ.

Παρ. 22-11-19 και Τετ. 27-11-19, 11.50-14.10 μμ.,
στο 3^ο ΓΕ.Λ. Ηρακλείου.

Εισήγηση-επιμέλεια:
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού έργου κλάδου ΠΕ02
Φιλολόγων Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη

Συμμετοχή με παρουσιάσεις παραδειγμάτων:
Κ. Τσαλουχίδης Med, Φιλόλογος 3^{ου} ΓΕ.Λ. Ηρακλείου.

Διοργάνωση:
ΣΕΕ Β. Καλοκύρη σε συνεργασία με 3^ο ΓΕΛ Ηρακλείου

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

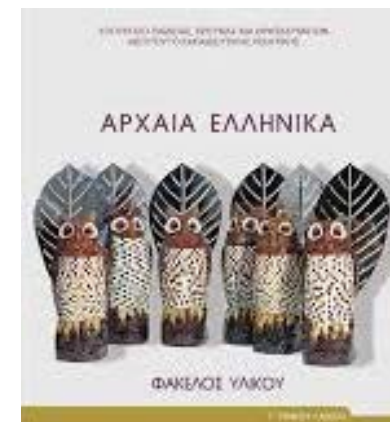
Μέρος α'

Αξιολόγηση ΦΕΚ 2881 Β'/5-7-19

IV. Για την εξέταση στο μάθημα Αρχαία Ελληνικά της Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών της Γ' τάξης Ημερησίου Γενικού Λυκείου και Γ' και Δ' τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου ισχύουν τα εξής:

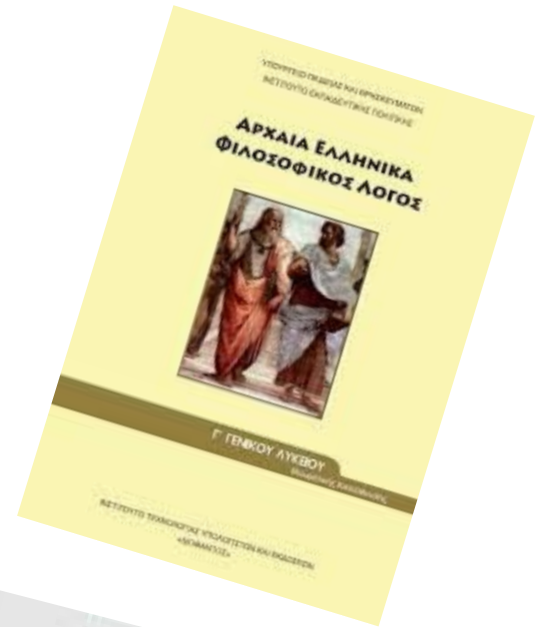
1. Δίνονται στους μαθητές και στις μαθήτριες **αποσπάσματα διδαγμένου κειμένου 12-20 στίχων με νοηματική συνοχή** και τους ζητείται να απαντήσουν σε:

i) μία (1) ερώτηση κατανόησης με την οποία ζητείται να αποκωδικοποιήσουν σημεία του κειμένου και να αντλήσουν βασικές πληροφορίες που εντοπίζονται στο κείμενο. Η ερώτηση μπορεί να διαιρείται σε δύο υπο-ερωτήματα με τη μορφή ερωτήσεων κλειστού τύπου (σωστού ή λάθους, πολλαπλών επιλογών, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών κ.λπ.) ή ανοικτού τύπου.

Αξιολόγηση ΦΕΚ 2881 Β΄/5-7-19

ii) δύο (2) ερωτήσεις ερμηνευτικές, που μπορεί να αναφέρονται σε ιδέες/αξίες/προβλήματα, σε στάσεις/ήθος/ χαρακτήρα των προσώπων, στο ιστορικό/κοινωνικό/ πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής του έργου, στη δομή/ σύνθεση του κειμένου, σε υφολογικά/αισθητικά θέματα, με βάση το απόσπασμα.

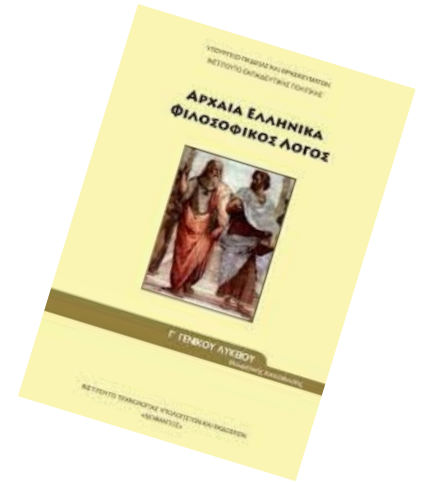

Αξιολόγηση ΦΕΚ 2881 Β΄/5-7-19

iii) μία (1) ερώτηση κλειστού τύπου που αναφέρεται στο γραμματειακό είδος στο οποίο ανήκει το κείμενο, στον συγγραφέα ή στο έργο του.

iv) μία (1) ερώτηση λεξιλογική-σημασιολογική (σύνδεση λέξεων αρχαίας και νέας, διατήρηση ή αλλαγή της σημασίας τους, οικογένειες ομόρριζων λέξεων, απλών ή σύνθετων, συνώνυμα, αντώνυμα).

v) δίνεται αδίδακτο παράλληλο κείμενο στη νέα ελληνική από την αρχαία ή νεότερη γραμματεία, ελληνική και παγκόσμια, και καλούνται να απαντήσουν σε μία (1) ερώτηση ερμηνευτική, με την οποία ζητείται να συγκρίνουν το παράλληλο κείμενο με το κείμενο αναφοράς.

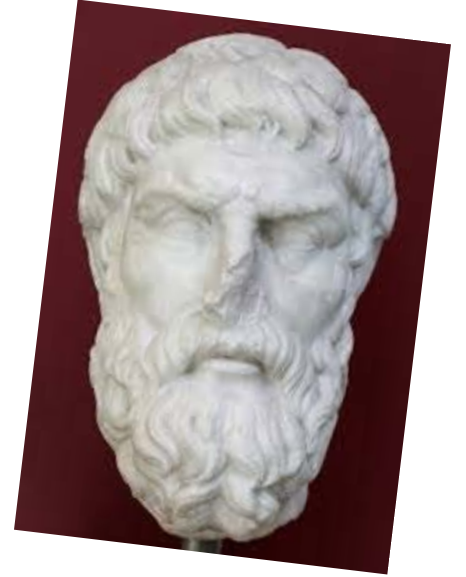

Αξιολόγηση ΦΕΚ 2881 Β' /5-7-19

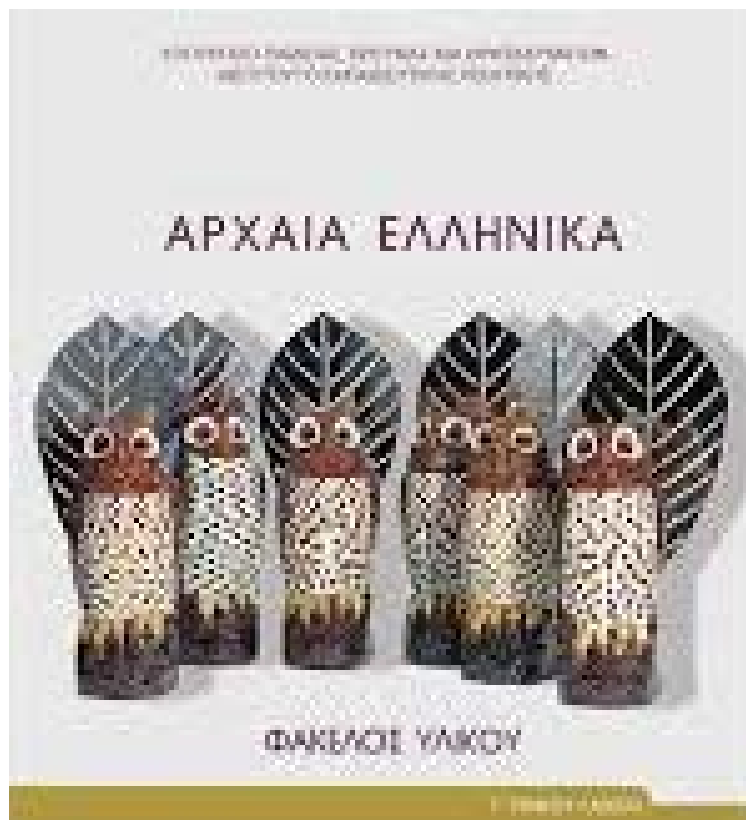
Δίνεται, επίσης, **αδίδακτο πεζό κείμενο αττικής διαλέκτου 12-20** στίχων στερεότυπης έκδοσης με νοηματική συνοχή. Στο αδίδακτο κείμενο προτάσσεται σύντομο σχετικό εισαγωγικό σημείωμα, μέσω του οποίου δίνονται εξωκειμενικές πληροφορίες απαραίτητες για την κατανόηση του κειμένου.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται:

- i) να μεταφράσουν στα νέα ελληνικά μέρος του κειμένου από τέσσερις έως έξι στίχους
- ii) να απαντήσουν σε μια ερώτηση κατανόησης που αναφέρεται στον νοηματικό άξονα του κειμένου
- iii) να απαντήσουν σε μία (1) ερώτηση γραμματικής, η οποία μπορεί να αναλύεται σε δύο υποερωτήματα
- iv. να απαντήσουν σε μία (1) ερώτηση συντακτικού (π.χ. αναγνώριση λέξεων /φράσεων /προτάσεων/άλλων δομικών στοιχείων του κειμένου, μετασχηματισμός μέρους του κειμένου ως προς τη δομολειτουργική του διάσταση), η οποία μπορεί να επιμερίζεται σε δύο υπο-ερωτήματα.

Επισημάνσεις ΙΕΠ (ανάρτηση 11-11-19)

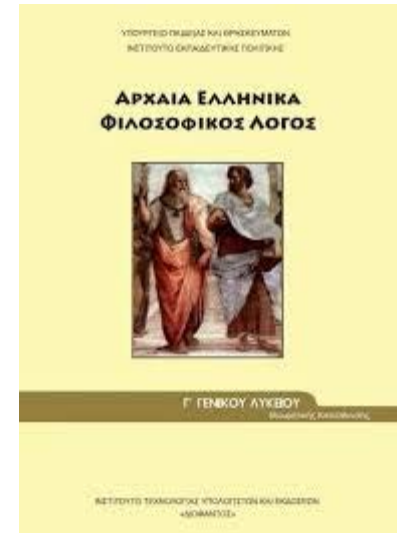
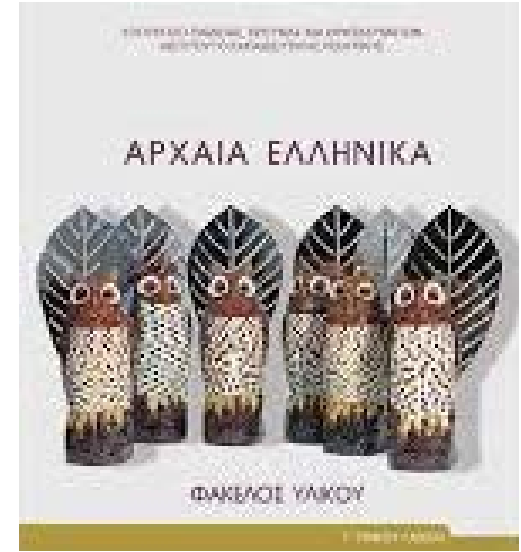
1. Υπενθυμίζεται ότι το Πρόγραμμα Σπουδών που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Ι.Ε.Π., ο φάκελος υλικού και το διδακτικό βιβλίο αποτελούν τα πλαίσια αναφοράς για τη διδασκαλία του μαθήματος.
- Τα περικειμενικά στοιχεία που εμπεριέχονται στο εκπαιδευτικό υλικό στηρίζουν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων αναφοράς.
 - Η βιβλιογραφία που παρατίθεται στο τέλος προσφέρεται για τον/την εκπαιδευτικό που θέλει να αναζητήσει περισσότερες πληροφορίες.
 - Οι εισαγωγές και τα σχόλια που υπάρχουν στις εκδοσόμενες μεταφράσεις, οι οποίες καταγράφονται στο τέλος του Φακέλου υλικού (σελ. 211-214), είναι βιβλιογραφικό υλικό για τον/την εκπαιδευτικό. Άλλωστε, για τις θεματικές ενότητες 2-5 υπάρχει το βιβλίο εκπαιδευτικού.

Επισημάνσεις ΙΕΠ (ανάρτηση 11-11-19)

2. Οι μαθητές και οι μαθήτριες για την ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων αναφοράς απαιτείται να λαμβάνουν υπόψη τους:

- α) τις εισαγωγές από το διδακτικό βιβλίο, όπως ορίζονται στην εξεταστέα ύλη,
- β) τις εισαγωγές των θεματικών ενοτήτων από τον φάκελο υλικού και γ) τα σχόλια που υπάρχουν για κάθε κείμενο αναφοράς στον φάκελο υλικού και στο διδακτικό βιβλίο.

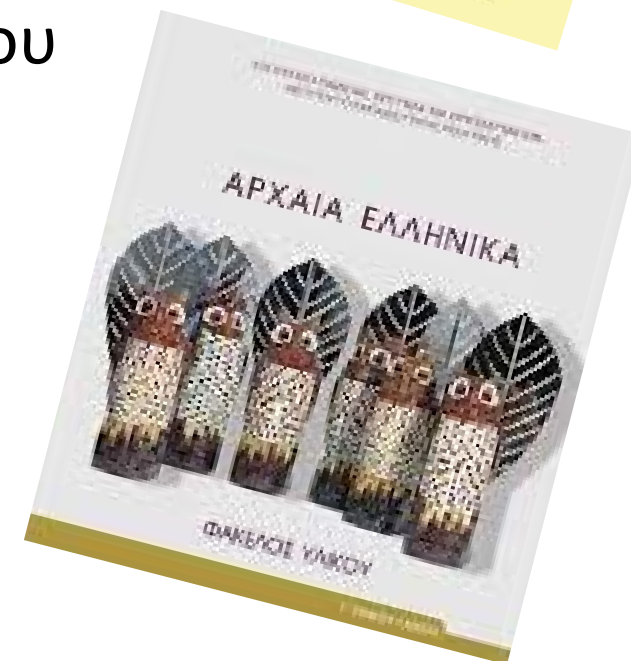
Οι ερμηνευτικές ερωτήσεις, που θέτουν οι διδάσκοντες/ουσες στις γραπτές εξετάσεις, καθώς και η βαθμολόγησή τους, πρέπει να στηρίζονται μόνο σε αυτό το «περικειμενικό» υλικό.

Επισημάνσεις ΙΕΠ (ανάρτηση 11-11-19)

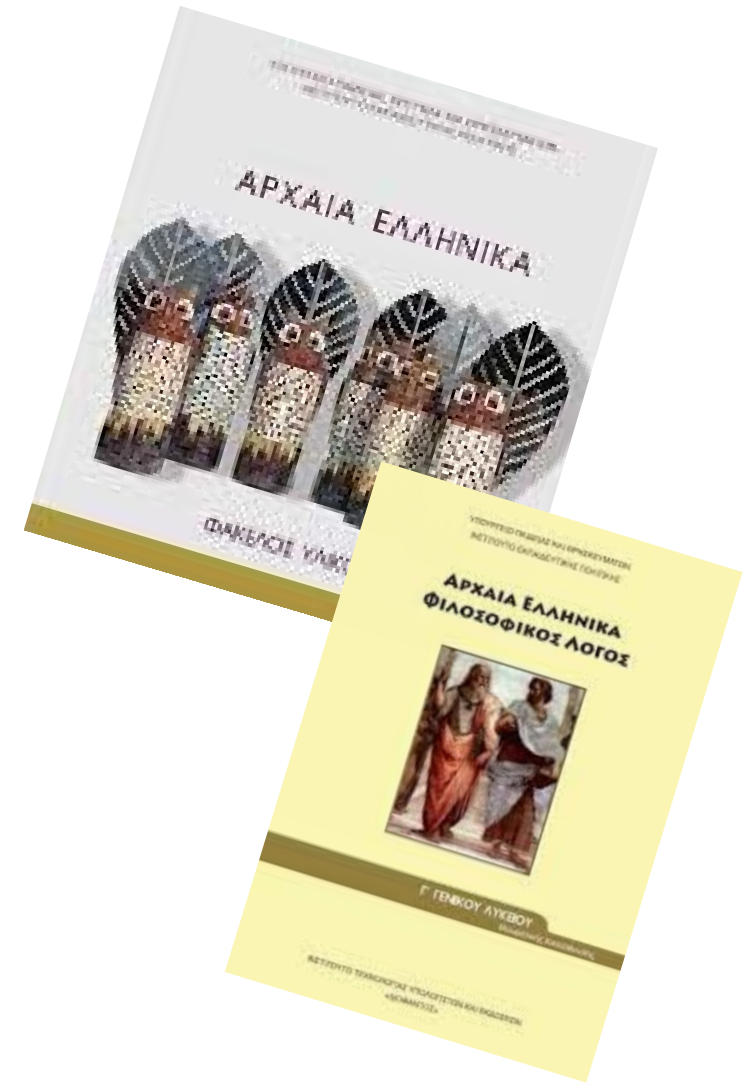
Ο εκπαιδευτικός μπορεί να δίνει επιπλέον «περικειμενικό» υλικό, στο βαθμό που κρίνει ότι είναι απαραίτητο για την υποστήριξη των μαθητών και των μαθητριών στην κατανόηση των κειμένων, αλλά χωρίς αυτό να ανατρέπει τις διδακτικές προτεραιότητες του μαθήματος

[=για να γίνει κατανοητό το προβλεπόμενο περικειμενικό υλικό]

Επισημάνσεις ΙΕΠ (ανάρτηση 11-11-19)

- Κρίνεται σκόπιμο να αναγράφεται ένα ελαστικό όριο λέξεων στις ερμηνευτικές ερωτήσεις που τίθενται υπό το στοιχείο Β στις πανελλαδικές εξετάσεις.
- 5. Οι **εισαγωγές** μπορούν να διδαχθούν σε συνδυασμό με τη διδασκαλία των θεματικών ενοτήτων **είτε στην αρχή της διδασκαλίας κάθε θεματικής ενότητας είτε και σε συνδυασμό με τη διδασκαλία των διδακτικών ενοτήτων** κατά την κρίση του/της διδάσκοντος/ουσας.

παράδειγμα : υλικό για ΔΕ 3 Επίκουρος

http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/anthology/literature/browse.html?text_id=493

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ: 199. – Έπιστολή πρὸς Μενοικέα

Μη ασφαλής | greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/anthology/literature/browse.html?text_id=493

Εφαρμογές 02-10-2012 Σχετικ... 02-10-2012 Διασκή... Ploigos Λεξιφιλία Λεξικό εργαλεία γι... quibble verb - defin... go down - Definitio... Google ιδεόστατο: Παραμ... Τα 13 νέα περιφε...

www.greek-language.gr

Ψηφίδες
για την ελληνική γλώσσα

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Αρχική Νέα Ελληνική Νεοελλ. Λογοτεχνία Αρχαία Ελληνική Ενημέρωση

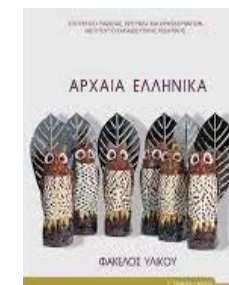
Ανθολογίες
Ανθολογία Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας
των Θ.Κ. Στεφανόπουλου, Στ. Τσιτσιρίδη, Λ. Αντζουλή, Γ. Κριτσέλη

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ / ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ / ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΟΙ / ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ / Έπιστολή πρὸς Μενοικέα §§ 121-128

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
199. – Έπιστολή πρὸς Μενοικέα §§ 121-128

Επικούρεια ηθική

Από τη μεγάλη συγγραφική παραγωγή του Επίκουρου έχουν σωθεί, αν εξαιρέσει κανείς κάποια αποσπάσματα του έργου *Περὶ φύσεως*, που έχουν βρεθεί σε παπύρους από το Ηράκλειον της Κάτω Ιταλίας, μόνο δύο συλλογές με βασικά σημεία της διδασκαλίας του υπό μορφή αφορισμών και τρεις επιστολές. Από τις επιστολές του η πρώτη (*Πρὸς Ἡρόδοτον*) συνοψίζει τη φυσική του φιλοσοφία, η δεύτερη (*Πρὸς Πυθοκλέα*) παρουσιάζει τις σχετικές με αστρονομικά και "μετεωρολογικά" θέματα απόψεις του, ενώ η τρίτη, η οποία απευθύνεται σ' έναν άγνωστο κατά τα άλλα φίλο του που ονομάζεται Μενοικεύς, συνοψίζει την ηθική του φιλοσοφία. Ως ύψιστο αγαθό θεωρεί ο Επίκουρος στην *Επιστολή πρὸς Μενοικέα* την "ηδονή", με την οποία δεν εννοεί όμως τις επιμέρους απολαύσεις, αλλά την κατάσταση της ευδαιμονίας που πηγάζει από την *ἀταραξία* της ψυχής, όταν αυτή έχει απελευθερωθεί από κάθε πόνο και κάθε φόβο: "Όταν λουπὸν υποστηρίζουμε ότι ο τελικός σκοπός είναι η ηδονή, δεν εννοούμε τις ηδονές των ασώτων και αυτές που συνίστανται στην αισθησιακή απόλαυση, όπως ορισμένοι νομίζουν [...], αλλά εννοούμε το να μην έχει κανείς σωματικό πόνο και ταραχή ψυχική". Για να το επιτύχει αυτό κανείς, πρέπει να αρκείται στις αναγκαίες απολαύσεις, που ικανοποιούνται εύκολα (οι μη αναγκαίες λέει ο Επίκουρος *δεν συνίστανται στην ηδονή*) και να σπένει από τη δραστήρια κοινωνική και πολιτική ζωή (*ἀλλὰ θε βούλας = τάδε ἀπαρατάρκτος*).

- ΔΕ 3-φάκελος υλικού:
Επίκουρος,
επιστολή στον
Μενοικέα, 122

Η Φιλοσοφία ως
προϋπόθεση για
την ευδαιμονία

ΔΕ 3 Επίκουρος - πληροφοριακά στοιχεία (για διδάσκοντες- κατ' αρχάς...)

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C119/464/3086,12354/>

- Ο Επίκουρος (Σάμος 341-Αθήνα 270 π.Χ.) έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στην Αθήνα, όπου ίδρυσε τον Κήπο, χώρο διδασκαλίας και διαβίωσης. Από το πλούσιο έργο του σώζονται μόνο τρεις επιστολές και μια συλλογή με σαράντα γνωμικά ή αξιώματα με τίτλο *Κύριαι δόξαι*, που μας παραδίδει ο Διογένης Λαέρτιος, καθώς και μια συλλογή 81 ηθικών αφορισμών με τίτλο *Επικούρου προσφώνησις*. Στην *Επιστολή προς Μενοικέα*, από όπου είναι το κείμενο, ο Επίκουρος προτρέπει να μελετάμε και να επιλέγουμε όσα προκαλούν την ευδαιμονία.

s.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C119/464/3086,12354/

-10-2012 Διακήρ... Ploigos Λεξιφιλία Λεξικό εργαλεία γλ... quibble verb - defin... go down - Definitio... Google ιδεόστατο: Παραμ... Τα 1

ιβλίο Μαθητή (Εμπλουτισμένο)

Ενότητα 2

3. **Αναγκαίαι επιθυμίες:** αναγκαίαι επιθυμίες είναι για τον Επίκουρο εκείνες που, αν δεν ικανοποιηθούν, οδηγούν στην αύξηση του πόνου ή στον θάνατο. Στις αναγκαίαι επιθυμίες συγκαταλέγεται η υγεία (αποφυγή της ασθένειας και του πόνου) και αυτές που συμβάλλουν στη διατήρηση της ζωής (διατροφή, έρωτας, φιλία, ασφάλεια κ.ά.).

4. **Σωστή θεώρηση των πραγμάτων:** ο Επίκουρος έδινε πρακτικές οδηγίες για το τι πρέπει να επιλέγουμε και τι να αποφεύγουμε, προκειμένου να εξασφαλίσουμε υγιή ζωή και αταραξία της ψυχής.

5. **Ηδονή:** για τον Επίκουρο υπάρχουν δύο είδη ηδονών: οι ηδονές των αισθήσεων, όπως όταν τρώω και απομακρύνεται ο πόνος της έλλειψης, και οι ψυχικές ή στατικές ηδονές, όπως, όταν έχω φάει, οπότε το αίσθημα πληρότητας δίνει μια σταθερή ηδονή.

6. **Ηδονή ως σκοπός της ευτυχισμένης ζωής:** κατά τον Επίκουρο, ο πόνος και η χαρά, η λύπη και η ηδονή, δηλαδή η ευχαρίστηση, είναι αντίθετες καταστάσεις. Οι άνθρωποι προσπαθούν να ελαχιστοποιήσουν τις πρώτες και να μεγιστοποιήσουν τις δεύτερες. Η ηδονή ως εσωτερική τέρψη είναι σκοπός της ευτυχισμένης ζωής, γιατί είναι η αιτία και το κίνητρο κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας.

7. **Ηδονή, το πρώτο και σύμφυτο αγαθό:** η ηδονή είναι αγαθό που επιδιώκουν από τη φύση τους όλα τα έμψυχα όντα. Για να είναι κανείς ευτυχισμένος και να αποφυγεί το άγχος, πρέπει να δεχθεί, κατά τον Επίκουρο, τέσσερις αλήθειες. Αυτή είναι η περίφημη *Επικούρεια Τετραφάρμακος*:

Ο θεός δεν εμπνέει φόβο,
ο θάνατος δε φέρνει ταραχή,
το αγαθό αποκιέται εύκολα
και το κακό υποφέρεται εύκολα.

Ἄφοβον ὁ θεός,
ἀνύποπτον ὁ θάνατος,
καὶ τὰγαθὸν μὲν εὐκτητον.
τὸ δὲ δεινὸν εὐεκκαρτέρητον.

(Φύλδημος, *Προς σοφιστάς*, IV 10-14)

για έργα της αρχαιότητας που ασχολούνται με τη φύση.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΟΣ: ο οπαδός του Επίκουρου (από το 18ο αιώνα, αυτός που χαρακτηρίζεται από αισθησιασμό και έχει πολυτελείς προτιμήσεις στα φαγητά και τα ποτά).

ΕΠΙΚΟΥΡΙΣΜΟΣ: φιλοσοφική θεωρία που ασχολούνταν με τη φυσική, τη θεωρία της γνώσης και την ηθική, τρόπος ζωής που προτρέπει στον σεβασμό και την κατανόηση. Οι επικριτές του τον εμφανίζουν ως ηδονοθηρική και ρηχή, χωρίς βάθος, φιλοσοφική θεωρία.

ΗΔΟΝΗ: σωματική και ψυχική κατάσταση που στηρίζεται στο αίσθημα ευφορίας και απόλαυσης.

ΗΔΟΝΙΣΜΟΣ: ηθική θεωρία που θεωρεί την ηδονή ύψιστο αγαθό.

ΦΥΣΗ: η πραγματικότητα, η αληθινή ουσία του

Μέρος β΄.

Υλικό αναρτημένο στον ιστότοπο του ΙΕΠ <http://iep.edu.gr/el/humanities-yliko/yliko-gia-g-lykeiou>

- [Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής \(Οκτ-Νοε 2019\)](#) Λευτέρης Βεκρής Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ *(μπορείτε να το βρείτε στον ιστότοπο του ΙΕΠ, πατώντας σε αυτόν τον τίτλο-σύνδεσμο)*

Σημείωση: Το υλικό αυτό περιλαμβάνει πολύ χρήσιμα και κατατοπιστικά στοιχεία για τη διδασκαλία με βάση το νέο ΠΣ ΣΠΟΥΔΩΝ!

Βλ. περιεχόμενά του στη διαφάνεια 2 του αρχείου, όπως σημειώνει ο εισηγητής Λ. Βεκρής:

- «βασικά εργαλεία/διδακτικές πρακτικές για την κατανόηση των αρχαίων ελληνικών κειμένων, όπως είναι:
 - η χρήση των «περί του κειμένου» πληροφοριών
 - οι δημοσιευμένες μεταφράσεις για την κατανόηση των κειμένων αναφοράς και η μετάφραση των μαθητών στα κείμενα αυτενέργειας
 - οι ερωτήσεις κατανόησης στα κείμενα αναφοράς και στα κείμενα αυτενέργειας, με τις οποίες βοηθούμε τους μαθητές και τις μαθήτριες στην πολυδιάστατη προσέγγιση των κειμένων
 - Οι διακειμενικές συνδέσεις
- (...) παράδειγμα σχεδιασμού μιας θεματικής ενότητας από τον Φάκελο υλικού»

Μερικές σημαντικές επισημάνσεις από το υλικό του Ελ. Βεκρή για τη διδασκαλία των Αρχαίων σύμφωνα με το νέο ΠΣ και τις Οδηγίες 2019-20

βλ.:

[Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής \(Οκτ-Νοε 2019\)](#)

Βασικές διδακτικές πρακτικές

Η αναγνώριση - και όχι τόσο η αναπαραγωγή- των γλωσσικών μηχανισμών του κειμένου

- Η αξιοποίηση των μεταφρασμένων κειμένων
- Η αξιοποίηση του «περικείμενου»
- Η αξιοποίηση των ιστορικών, κοινωνικών και πολιτισμικών δεδομένων
- Η αξιοποίηση άλλων κειμένων από την αρχαία, μεσαιωνική και νεότερη γραμματεία, ελληνική και ξένη
- Η αξιοποίηση της σύγχρονης πραγματικότητας
- Η αξιοποίηση της εμπειρίας του μαθητή

Μερικές σημαντικές επισημάνσεις από το υλικό του Ελ. Βεκρή για τη διδασκαλία των Αρχαίων σύμφωνα με το νέο ΠΣ και τις Οδηγίες 2019-20

βλ.:

[Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής \(Οκτ-Νοε 2019\)](#)

Σημαντικές επισημάνσεις για το νέο Π.Σ. των Αρχαίων Ελληνικών Γ' Λυκείου

Το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών δεν περιορίζεται:

- α) στην κατάκτηση του δομολειτουργικού συστήματος της αρχαίας ελληνικής γλώσσας
- β) στην υπερβολική αξιοποίηση των «περί του κειμένου» γραμματολογικών πληροφοριών και
- γ) στην ταύτιση της μετάφρασης με την κατανόηση του κειμένου

Μερικές σημαντικές επισημάνσεις από το υλικό του Ελ. Βεκρή για τη διδασκαλία των Αρχαίων σύμφωνα με το νέο ΠΣ και τις Οδηγίες 2019-20

βλ.:

[Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής \(Οκτ-Νοε 2019\)](#)

ΠΡΟΣΟΧΗ: ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ!!!

«Τύποι ερωτήσεων για την κατανόηση των κειμένων»

- **Πληροφοριακές Ερωτήσεις (Literal):**

Εντοπισμός και εξαγωγή πληροφοριών που εντοπίζονται ρητώς στο κείμενο.

- **Επαγωγικές - Συμπερασματικές Ερωτήσεις (Deductive - Inferential):**

Οι απαντήσεις προκύπτουν από συνδυασμό στοιχείων του κειμένου ή και από αξιοποίηση προϋπαρχουσών γνώσεων (από προηγούμενες ενότητες ή από «περικειμενικές» πληροφορίες που υπάρχουν στα εισαγωγικά σημειώματα).

- **Αξιολογικές-Κριτικές Ερωτήσεις (Evaluative-Critical):**

Προβληματισμός και αξιολόγηση επί του περιεχομένου, της δομής και της γλώσσας του κειμένου. Αναπτύσσονται αξιολογικές κρίσεις σε σχέση με το κείμενο. Εκφράζονται προσωπικές απόψεις και κατατίθενται νέες ιδέες.»

Σημαντική παρατήρηση

- Στα γραπτά διαγωνίσματα η ομάδα Α αποτελείται από «πληροφοριακές» και «επαγωγικές» ερωτήσεις,
- η ομάδα Β από ερμηνευτικές – συμπερασματικές και αξιολογικές

Μερικές σημαντικές επισημάνσεις από το υλικό του Ελ. Βεκρή για τη διδασκαλία των Αρχαίων σύμφωνα με το νέο ΠΣ και τις Οδηγίες 2019-20

βλ.: [Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής \(Οκτ-Νοε 2019\)](#)

- Για τη διδασκαλία μιας **θεματικής ενότητας** προτείνεται ο σχεδιασμός α) προαναγνωστικής φάσης και β) κυρίως αναγνωστικής φάσης με διάφορες δραστηριότητες/εκπαιδευτικές τεχνικές)
- Α) **στην προαναγνωστική φάση** τίθενται ερωτήσεις π.χ. με καταιγισμό ιδεών για θέμα σχετικό με αυτό της εισαγωγής της θεματικής ή με ερωτήσεις για τους τίτλους των διδακτικών ενοτήτων. *«Με αυτό τον τρόπο αξιοποιούνται προηγούμενες γνώσεις-εμπειρίες των μαθητών και των μαθητριών και προσανατολίζονται για την κυρίως αναγνωστική φάση. Αξιοποιούνται οι προϋπάρχουσες γνώσεις του μαθητή/-τριας ως διακείμενο.»*
- Β) **Κυρίως αναγνωστική φάση.** Σε συγκεκριμένη διδακτική ενότητα:
 - Δραστηριότητες κατανόησης του γενικού νοήματος
«Οι δραστηριότητες αυτές ακολουθούν την πρώτη ανάγνωση του κειμένου και μπορεί να αφορούν σε γενικές ερωτήσεις πάνω στο κείμενο, τη συμπλήρωση κάποιου διαγράμματος με τα κυριότερα σημεία ή τον έλεγχο τυχόν ασκήσεων πρόβλεψης που έγιναν στο προαναγνωστικό στάδιο»
 - Δραστηριότητες λεπτομερούς κατανόησης περιεχομένου (πληροφοριακές ερωτήσεις/ Τι λέει το κείμενο;)
 - Δραστηριότητες που έχουν σαν σκοπό να παροτρύνουν τον μαθητή να διαβάσει πιο προσεκτικά το κείμενο με αξιοποίηση του περικειμένου
 - Από το περικείμενο στο κείμενο.
 - Από το διακείμενο (άλλο κείμενο)
 - στο κείμενο (ερμηνεία και ερωτήσεις «συμπερασματικές» και αξιολογικές)
 - Στο περικείμενο (π.χ. ερωτήσεις από εισαγωγή)

Μερικές σημαντικές επισημάνσεις από το υλικό του Ελ. Βεκρή για τη διδασκαλία των Αρχαίων σύμφωνα με το νέο ΠΣ και τις Οδηγίες 2019-20

βλ.: [Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής \(Οκτ-Νοε 2019\)](#)

(Συνέχεια για τη διδασκαλία)

«Κείμενα αυτενέργειας – (Διακείμενα;)

- ❑ Τα κείμενα αυτενέργειας αξιοποιούνται και ως παράλληλα κείμενα. Για τη συγκεκριμένη ενότητα προτείνονται τα παρακάτω κείμενα, τα οποία συγκλίνουν στο νόημα των κειμένων αναφοράς.
- ❑ Στα κείμενα αυτενέργειας οι ερωτήσεις κατανόησης ανήκουν στην κατηγορία των **πληροφοριακών ερωτήσεων ή των επαγωγικών που απαιτούν συνδυασμό στοιχείων του κειμένου**. Σε κάθε περίπτωση οι απαντήσεις των ερωτήσεων αυτών προκύπτουν από τον εντοπισμό και την εξαγωγή πληροφοριών που ρητώς αναφέρονται στο κείμενο και δεν επικαλύπτουν το χωρίο που δίνεται για μετάφραση.»

Μερικές σημαντικές επισημάνσεις από το υλικό του Ελ. Βεκρή για τη διδασκαλία των Αρχαίων σύμφωνα με το νέο ΠΣ και τις Οδηγίες 2019-20

βλ.:

[Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής \(Οκτ-Νοε 2019\)](#)

Τρόποι αξιοποίησης των μεταφρασμένων κειμένων

<http://iep.edu.gr/el/humanities-yliko/yliko-gia-g-lykeiou>

- Δραστηριότητα 1 (Πλάτων, Πρωταγόρας 321d -322a και 322c)

Προσεγγίζουμε βασικές έννοιες του κειμένου μέσω μεταφρασμένων κειμένων:

- Δραστηριότητα 2 Πλάτων, Θεαίτητος, 150d-e

Προσεγγίζουμε το πρωτότυπο κείμενο μέσω του μεταφρασμένου κειμένου.

- Δραστηριότητα 3 (Ισοκράτης, Πλαταϊκός, 1-2)

Αξιοποιούμε το μεταφρασμένο κείμενο για τη δομολειτουργική προσέγγιση της ελληνικής γλώσσας

Σημείωση: βλ. και κείμενο Λ. Βεκρή [Ενδεικτικοί τρόποι αξιοποίησης των μεταφρασμένων κειμένων](#)

Γλωσσική εμβάθυνση στο πρωτότυπο αρχαίο κείμενο με την αξιοποίηση εκδεδομένων μεταφράσεων

Μερικές σημαντικές επισημάνσεις από το υλικό του Ελ. Βεκρή για τη διδασκαλία των Αρχαίων σύμφωνα με το νέο ΠΣ και τις Οδηγίες 2019-20

βλ.: [Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής \(Οκτ-Νοε 2019\)](#)

Τελικές επισημάνσεις για τη διδακτική προσέγγιση

Α. Σε κάθε θεματική ενότητα είναι σημαντικό να αναδειχθούν τα κύρια ερωτήματα/θέματα που συνέχουν τις διδακτικές ενότητες και αυτά να αποτελέσουν τους άξονες: α) για την επιλογή των κειμένων (Ποια παράλληλα κείμενα και ποια κείμενα αυτενέργειας θα διδάξω;) και β) για την ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων (αναφοράς και παραλλήλων κυρίως).

Β. Στόχος είναι η πολυεπίπεδη κατανόηση των κειμένων μέσω ενός «ισότιμου» διαλόγου μεταξύ των μαθητών/τριών, εκπαιδευτικού, των κειμένων της νεότερης ελληνικής και ξένης γραμματείας και των αρχαίων ελληνικών κειμένων, ο οποίος αναδεικνύει τη διαχρονική αξία των αρχαίων ελληνικών κειμένων.

Γ. Σημαντικά εργαλεία για την επίτευξη του στόχου: η ανθολόγηση των κειμένων που θα διδαχθούν, οι μεταφράσεις, η χρήση ποικιλίας ερωτήσεων με σκοπό την πολυεπίπεδη κατανόηση των κειμένων, η διακειμενικότητα.

Μέρος Γ' : Παράλληλα κείμενα.

- Βλ. παραδείγματα εφαρμογής στην άσκηση «Παράλληλο κείμενο»
(Υλικό από σεμινάρια ΣΕΕ Β. Καλοκύρη για Φιλολόγους 22/11/19 και 27/11/19)
Σύνθεση υλικού - Προτάσεις κειμένων: Κώστας Τσαλουχίδης, Φιλόλογος, MEd
Διδακτικές επισημάνσεις, επιμέλεια αρχείου: Λιάνα Καλοκύρη, ΣΕΕ Φιλολόγων)
[πατήστε εδώ για λήψη του αρχείου](#)

Βιβλιογραφικές πηγές

Φιλοσοφικός Λόγος, βιβλίο καθηγητή

- http://ebooks.edu.gr/modules/document/file.php/DSGL-C128/%CE%94%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A0%CE%B1%CE%BA%CE%AD%CF%84%CE%BF/%CE%92%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%AF%CE%BF%20%CE%95%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D/22-0162-01_Archaia-Ellinika_Filosofikos-Logos_C-Lyk_BK.pdf

Επιμορφωτικό Υλικό. Αρχαία Ελληνικά της Γ' Λυκείου, Βασίλειος Μπετσάκος. Α'ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Η αντίληψη για τη φιλοσοφία. Η φιλοσοφία και η διαμόρφωση του ανθρώπου (26-6-19)

https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/292146_epimorfotiko-yliko-gia-ta-arhaia-ellinika-g-lykeioy-prosanatolismoy

Νέο Επιμορφωτικό Υλικό για τα Αρχαία Γ' Λυκείου Βασίλειος Μπετσάκος 9^η διδακτική ενότητα. 518β-519^α (26-9-19)

https://www.esos.gr/sites/default/files/articles-legacy/platon_politeia_epimorfotiko_yliko_gia_tin_9i_de.pdf

<http://iep.edu.gr/el/humanities-yliko/yliko-gia-g-lykeiou> Ε. Βεκρής. Υλικό-παρουσίαση για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών από ενημερωτικές συναντήσεις στο 1ο & 2ο ΠΕΚΕΣ Αττικής (Οκτ-Νοε 2019)

Μεταφράσεις που προέρχονται από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα. Σώματα κειμένων. Ανθολόγιο Αττικής Πεζογραφίας. https://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?m=1&t=541

- Προτεινόμενη βιβλιογραφία σε σεμινάριο του Λ. Βεκρή Συμβούλου Α' ΙΕΠ:

ΠΙ Κύπρου [2016]. *Κατανόηση – Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού λόγου : Διδακτικά εργαλεία για το μάθημα των Νέων Ελληνικών*

Δ. Ν. Μαρωνίτης (2001). «Ενδογλωσσική ανισοτιμία». https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_f2/index.htm2001.

Πόλκας, Λάμπρος, «Απορίες και προτάσεις για τη μετάφραση και το “αδίδακτο” κείμενο στο Λύκειο», περιοδικό Φιλολογική 74, σσ. 9-15.

Τσάφος, Βασίλειος (2004). *Η διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Εργαστηριακά σεμινάρια Φιλολόγων για το μάθημα Αρχαία Ελληνικά Γ' τάξης, ΟΠΑΣ.
Παραδείγματα εφαρμογής: διδασκαλία και αξιολόγηση, επισημάνσεις ΙΕΠ.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!
Καλή δύναμη κι επιτυχία στο έργο σας!
Στη διάθεσή σας για περαιτέρω συνεργασία!
Λιάνα Καλοκύρη
ΣΕΕ Φιλολόγων ΠΕΚΕΣ Κρήτης